

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z ETYKI -KLASA I I IV

Klasa I

Główne obszary wymagań:

- ☐ rozpoznawanie dobra i zła oraz formułowanie prostych ocen etycznych;
- ☐ rozpoznawanie wartości i postaw: sprawiedliwości, szacunku, życzliwości, uczciwości, odpowiedzialności, odwagi, solidarności, troski, przyjaźni i miłości;
- ☐ rozumienie konsekwencji własnego postępowania oraz troska o siebie;
- ☐ znajomość praw i obowiązków oraz budowanie właściwych relacji z innymi;
- ☐ współpraca, reagowanie na krzywdę i agresję;
- ☐ odpowiedzialność za przyrodę i właściwe traktowanie zwierząt;
- ☐ kulturalne uczestniczenie w rozmowie o wartościach i problemach moralnych.

Obszar	6	5	4	3	2	1
Dobro i zło	Samodzielnie trafnie ocenia zachowania i uzasadnia zdanie, także w nowych sytuacjach.	Prawidłowo rozpoznaje dobro i zło oraz wyjaśnia ocenę.	Zazwyczaj prawidłowo ocenia zachowania i krótko uzasadnia.	Rozpoznaje oczywiste przykłady dobra i zła.	Rozpoznaje je z pomocą nauczyciela.	Mimo wsparcia ma znaczne trudności z rozpoznawaniem dobra i zła.
Wartości i postawy	Samodzielnie rozpoznaje wartości i podaje własne, trafne przykłady.	Rozpoznaje poznane wartości i podaje przykłady ich realizacji.	Rozpoznaje większość wartości i proste przykłady.	Zna wybrane wartości i z pomocą podaje przykłady.	Rozpoznaje pojedyncze wartości przy wsparciu.	Ma trudności z rozpoznawaniem omawianych wartości.
Własne postępowanie	Ocenia swoje zachowanie, przewiduje skutki i proponuje właściwe rozwiązania.	Ocenia własne zachowanie i wskazuje konsekwencje dla siebie i innych.	Zazwyczaj dostrzega skutki własnych działań.	Z pomocą określa konsekwencje prostych zachowań.	Potrzebuje znacznego wsparcia w ocenie własnego postępowania.	Mimo pomocy ma trudności z dostrzeganiem skutków działań.
Prawa i obowiązki	Zna prawa i obowiązki dziecka i ucznia, rozumie ich znaczenie i	Wskazuje podstawowe prawa i obowiązki oraz podaje przykłady.	Zna najważniejsze prawa i obowiązki ucznia.	Wymienia wybrane prawa i obowiązki.	Rozpoznaje je przy pomocy nauczyciela.	Ma duże trudności z ich rozpoznanie m.

	odnosi do codziennych sytuacji.					
Relacje i współpraca	Wykazuje wrażliwość na potrzeby innych, aktywnie współpracuje i pokojowo rozwiązuje konflikty.	Jest życzliwy, odpowiada i dobrze współpracuje, respektując zasady.	Zazwyczaj właściwie zachowuje się wobec innych i współpracuje.	Zna podstawowe zasady relacji i współpracy.	Stosuje je głównie po przypomnieniu i przy wsparciu.	Ma znaczne trudności z rozumieniem zasad relacji i współpracy.
Krzywdza i agresja	Rozpoznaje różne formy krzywdzenia i proponuje bezpieczne sposoby reagowania.	Rozpoznaje niewłaściwe zachowania i wie, jak reagować.	Zazwyczaj właściwie rozpoznaje i ocenia takie sytuacje.	Rozpoznaje najbardziej oczywiste sytuacje krzywdzenia.	Potrzebuje pomocy w ich rozpoznawaniu i ocenie.	Mimo wsparcia ma duże trudności z ich rozpoznaniem.
Przyroda i zwierzęta	Dostrzega konsekwencje działań człowieka i proponuje działania ochronne.	Rozumie potrzebę ochrony przyrody i właściwego traktowania zwierząt.	Zna i zazwyczaj stosuje podstawowe zasady troski o środowisko.	Podaje proste przykłady właściwych zachowań.	Rozpoznaje je z pomocą nauczyciela.	Ma duże trudności z rozpoznaniem właściwych zachowań.
Rozmowa o wartościach	Formułuje własne sądy, uzasadnia je, słucha innych i szanuje odmienne zdanie.	Chętnie wypowiada się, uzasadnia zdanie i słucha innych.	Uczestniczy w rozmowie i podejmuje próby uzasadnienia opinii.	Odpowiada na proste pytania dotyczące omawianych sytuacji.	Wypowiada się głównie przy wsparciu nauczyciela.	Mimo zachęty ma trudności z udziałem w rozmowie.

Zasady ustalania poziomu osiągnięć – klasa I

Przy ustalaniu poziomu osiągnięć uwzględnia się rozumienie wartości i problemów, umiejętność formułowania prostych ocen etycznych, uzasadnianie stanowiska, odnoszenie wiedzy do sytuacji codziennych, aktywność w rozmowach i działaniach, wykonywanie zadań oraz indywidualne postępy ucznia.

Klasa IV

- ☐ człowiek w świecie dobra i zła – podstawowe pojęcia i narzędzia etyczne;
- ☐ relacja z samym sobą i odpowiedzialność za własne decyzje;
- ☐ relacje z innymi ludźmi i wspólnotą;
- ☐ odpowiedzialność związana z wiedzą i prawdą;
- ☐ etyczne funkcjonowanie w świecie cyfrowym;
- ☐ relacja człowieka z przyrodą;
- ☐ refleksja nad sferą sacrum z poszanowaniem różnorodności przekonań;
- ☐ dialog, dyskusja, formułowanie ocen i argumentowanie.

Obszar	6	5	4	3	2	1
Pojęcia etyczne	Swobodnie i trafnie stosuje poznane pojęcia do analizy nowych problemów.	Bardzo dobrze rozumie i poprawnie stosuje pojęcia.	Rozumie większość pojęć i zazwyczaj właściwie je stosuje.	Rozumie podstawowe pojęcia w prostych sytuacjach.	Rozpoznaje wybrane pojęcia przy pomocy.	Nie rozpoznaje podstawowych pojęć mimo wsparcia.
Ocena etyczna	Samodzielnie analizuje działania, intencje, cele i skutki oraz logicznie uzasadnia ocenę.	Trafnie ocenia działania i postawy oraz uzasadnia ocenę.	Zazwyczaj prawidłowo dokonuje oceny i próbuje ją uzasadnić.	Rozpoznaje oczywiste przykłady zachowań etycznych i nieetycznych.	Dokonuje prostej oceny z pomocą.	Nie potrafi dokonać prostej oceny mimo wsparcia.
Wartości i normy	Analizuje znaczenie wartości, formułuje normy moralne i rozważa ich zastosowanie w różnych sytuacjach.	Rozumie poznane wartości i normy oraz potrafi je uzasadnić.	Rozumie większość wartości i formułuje proste normy.	Rozpoznaje podstawowe wartości i normy.	Rozpoznaje pojedyncze wartości i normy z pomocą.	Ma znaczne trudności z ich rozpoznawaniem.
Decyzje i odpowiedzialność	Wnikliwie analizuje decyzje, motywacje i konsekwencje.	Ocena działania i trafnie wskazuje ich	Zazwyczaj poprawnie ocenia decyzje i	Rozpoznaje podstawowe skutki postępowania.	Dostrzega je z pomocą nauczyciela.	Nie dostrzega związku między działaniem a

	je oraz proponuje etyczne rozwiązania dylematów.	konsekwencje.	konsekwencje.			konsekwencjami mimo pomocy.
Relacje z innymi	Analizuje złożone sytuacje i proponuje rozwiązania oparte na godności, szacunku, trosce i solidarności.	Trafnie ocenia postawy wobec innych i wskazuje właściwe sposoby działania.	Zazwyczaj poprawnie ocenia relacje i zachowania.	Rozpoznaje podstawowe właściwe i niewłaściwe zachowania.	Dokonuje oceny przy pomocy.	Ma duże trudności z oceną relacji i zachowań.
Wspólnota	Analizuje dobro wspólne, odpowiedzialność i normy różnych wspólnot, dostrzegając możliwe konflikty wartości.	Wyjaśnia znaczenie współpracy, odpowiedzialności i norm wspólnotowych.	Rozumie podstawowe zasady współpracy i odpowiedzialności.	Zna najważniejsze zasady funkcjonowania we wspólnocie.	Rozpoznaje je z pomocą.	Ma trudności z rozpoznanie m tych zasad.
Wiedza i prawda	Samodzielnie analizuje etyczne znaczenie prawdy, wiedzy i odpowiedzialności za przekazywane informacje.	Rozumie znaczenie prawdy i odpowiedzialnego korzystania z wiedzy.	Zazwyczaj poprawnie ocenia sytuacje związane z prawdą i informacją.	Rozpoznaje podstawowe problemy w typowych sytuacjach.	Rozpoznaje je z pomocą.	Ma znaczne trudności z ich rozpoznanie m.
Świat cyfrowy	Samodzielnie analizuje problemy etyczne środowiska cyfrowego i odpowiedzialność za	Rozumie zasady odpowiedzialnego i etycznego zachowania w świecie cyfrowym.	Zna podstawowe zasady właściwego postępowania w sieci.	Rozpoznaje typowe zachowania właściwe i niewłaściwe .	Rozpoznaje je z pomocą.	Ma trudności z oceną zachowań cyfrowych.

	własne działania.					
Przyroda	Wnikliwie analizuje etyczne aspekty relacji człowieka z przyrodą i proponuje działania odpowiedzialne.	Ocenia działania wobec przyrody i wskazuje ich konsekwencje.	Zazwyczaj właściwie ocenia zachowania wobec środowiska.	Zna podstawowe zasady odpowiedzialnego stosunku do przyrody.	Rozpoznaje je przy pomocy.	Ma trudności z ich rozpoznaniem.
Dialog i argumentowanie	Formułuje przemyślane stanowisko, logicznie argumentuje, odnosi się do kontrargumentów i szanuje rozmówców.	Jasno przedstawia stanowisko, uzasadnia je i respektuje poglądy innych.	Formułuje opinię i podejmuje próbę jej uzasadnienia.	Przedstawia prostą opinię dotyczącą problemu.	Wypowiada opinię głównie przy pomocy pytań nauczyciela.	Mimo wsparcia ma znaczne trudności z przedstawieniem stanowiska.

Formy sprawdzania osiągnięć – klasa IV

- 📌 wypowiedzi ustne oraz udział w rozmowach i dyskusjach;
- 📌 analiza sytuacji, dylematów i problemów moralnych;
- 📌 analiza tekstów kultury i przykładów z życia codziennego;
- 📌 karty pracy, krótkie wypowiedzi pisemne i zadania problemowe;
- 📌 projekty, prezentacje oraz zadania indywidualne i zespołowe;
- 📌 obserwacja sposobu argumentowania i stosowania poznanych pojęć.

Ogólne kryteria oceniania – klasa IV

6 – celujący: Uczeń w pełni opanował wymagania, samodzielnie i twórczo wykorzystuje wiedzę, analizuje problemy etyczne, dostrzega ich różne aspekty i przekonująco uzasadnia sądy.

5 – bardzo dobry: Uczeń bardzo dobrze opanował wiadomości i umiejętności, samodzielnie dokonuje ocen etycznych, poprawnie argumentuje i wykorzystuje poznane pojęcia.

4 – dobry: Uczeń opanował większość wiadomości i umiejętności, zazwyczaj poprawnie rozpoznaje i ocenia problemy etyczne oraz przedstawia własne stanowisko.

3 – dostateczny: Uczeń opanował podstawowe wiadomości i umiejętności, rozpoznaje typowe problemy moralne i z pomocą dokonuje ich oceny oraz formułuje proste uzasadnienia.

2 – dopuszczający: Uczeń opanował wymagania w ograniczonym zakresie; przy wsparciu rozpoznaje podstawowe wartości, normy i problemy etyczne oraz wykonuje proste zadania.

1 – niedostateczny: Uczeń nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności, a braki uniemożliwiają wykonywanie prostych zadań nawet przy wsparciu.

Ważna zasada oceniania na etyce

Ocenianiu podlegają przede wszystkim wiedza i umiejętności ucznia: rozumienie pojęć i problemów etycznych, umiejętność formułowania ocen, argumentowania, analizowania sytuacji i korzystania z poznanych treści. Nie należy oceniać światopoglądu ucznia, jego przekonań religijnych lub niereligijnych ani zgodności jego poglądów z poglądami nauczyciela. Uczeń ma prawo do własnego stanowiska, jeżeli przedstawia je z poszanowaniem innych osób i podejmuje próbę rzeczowego uzasadnienia.